

TERUGBLIK REPETITIE 6 FEBRUARI 2004

Ook deze repetitieavond mogen we 93 enthousiaste leden tellen. Tevens zijn er een paar enthousiaste toeschouwers die na afloop zichtbaar hebben genoten. Chris is erg positief over het feit dat duidelijk merkbaar is dat leden hun huiswerk hebben gedaan. Tevens is het hoorbaar dat mensen samen in groepjes hebben geoefend. Wanneer mensen moeite hebben met de uitspraak is het verstandig dit aan andere leden te vragen. Chris geeft les via karikatuuruitdrukkingen om duidelijk te maken hoe de uitspraak duidelijker wordt naar de U en EU-klank in plaats van de scherpe E en I te gebruiken. Het is een leerzame repetitie met veel enthousiaste leden die zichtbaar plezier hebben in het geen ze leren op deze avond.

WAR CHILD ALS GOED DOEL

Het vervolg over War Child als goed doel komt in de volgende MUSA.

VRIJWILLIGE BIJDRAGE

Chris heeft op onze vorige repetitieavond al aangegeven dat we als projectkoor eigenlijk verkeerd zijn gestart door geen contributie te vragen. Ook nu wil ik benadrukken dat het concert veel geld gaat kosten en dat we dit niet kunnen zonder jullie maandelijkse bijdrage. Uiteindelijk willen we geld over houden voor het goede doel maar de kosten gaan voor de baten. Daarom een dringend verzoek aan iedereen om per repetitie toch een bijdrage in de War Child box te doen. Vorige keer hadden we een opbrengst van 68 euro. Dank je wel!

HUISWERK VOOR 5 MAART 2004

Credo maat 185 t/m 312(Vivace).

REPETITIES

De volgende repetities voor de zomervakantie vallen op:

- 2 april 2004
- 24 april 2004: zie studiedag
- 7 mei 2004
- 4 juni 2004 en 2 juli 2004

STUDIEDAG

Voor de studiedag van 24 april 2004 hebben zich tot nu toe ongeveer 40 leden aangemeld. Er zijn dus nog enkele plaatsen vrij. Opgave kan nog vandaag op de repetitie van 5 maart. Meld je aan bij Wim Strobos. In het najaar zal er nog een studiedag komen zodat alle leden in de gelegenheid zijn om deze bijzondere ervaring mee te maken.

MEDEDELINGEN

-PR heeft een gesprek met Antje Panman van het koor Avventura gehad. Antje zorgt voor de organisatie van het orkest en solisten. Tevens zal Antje ons steunen binnen de PR.

-In de vorige MUSA hebben we de opbrengst van het concert, dat Cantus Iuventis met het Winschoter Mannenkoor gaf op 1 februari vermeld. Van dit bedrag zullen de kosten die gemaakt zijn voor het concert worden afgetrokken en dat wat er overblijft zal voor War Child zijn.

-Via een lid van het projectkoor, hebben we het aanbod gekregen van iemand die te zijner tijd veel reclame wil maken voor ons project via Radio en TV-Noord. We zijn erg blij met dit aanbod en zullen hier dan ook zeker gebruik van maken.

Mochten er mensen binnen het koor zijn die de PR kan helpen op wat voor manier dan ook, laat dit dan weten, want elke hulp is welkom. Iedereen heeft misschien wel vrienden of kennissen die ons aan sponsors kan helpen of via advertenties ons wil steunen. Geef dit aan bij Henriëtte of Chris, wij kunnen alle hulp gebruiken.

-Cantus Iuventis heeft een bestuursverandering ondergaan:

Voorzitter:	Annette Toutenhoofd
Secretaris:	Wim Strobos
Penningmeester:	Armand Engelen
PR:	Henriëtte Kamerink
Lid:	Miranda Zomer
Lid:	Linda Scholte-Aalbes

-Rekeningnummer War Child 301712271, ten name van War Child concert 2005.

-Ademhaling (3)-

Het aanzetten van de toon

Twee *Musa's* geleden heb ik al beloofd om iets meer te vertellen over het *aanzetten* van de toon. Dit komt *na* het moment van het vasthouden van de lucht, de tweede fase van de ademhaling. Zelf gebruik ik liever het woord *aanzet* dan *inzet* omdat aanzet veel meer inhoudt dan alleen maar inzetten. Aanzet is eigenlijk *dat moment in de klankvorming dat de op het middenrif rustende luchtstroom de stembanden in trilling brengt en via het harde gehemelte naar de resonatoren gaat*. Strikt genomen spreken we dus over de derde fase van de ademhaling. Wat nu van belang is, is de overgang van fase twee (het vasthouden) naar fase drie (het aanzetten). Het geheim zit hem in hoe de adem vastgehouden wordt en hoe hij losgelaten wordt. Het kan op twee manieren: goed of fout. In *vijf oefeningen* (die we ook in de praktijk zullen brengen) zal ik dit duidelijk maken:

A. De foute manier.

1. Adem op de juiste manier in. Breng je tong naar achter in je mond, bovenin. Probeer nu geluid te geven. Het geluid dat nu ontstaat is een lelijke keelklank, de *knödel*, die niet geschikt is voor het zingen. Dit komt door de opgetrokken tong en doordat het zachte gehemelte de lucht niet naar de resonatoren brengt (het gaat niet klinken).
2. Adem op de juiste manier in. Stoot de lucht nu regelrecht vanuit de luchtpijp naar de mond. Er ontstaat weer een klank die niet thuishoort in een koor en slecht is voor de stem. De ruis die je hoort is het suizen van niet gebruikte, *wilde*, lucht. De toon is onjuist aanzet. (*Geaspireerde stemminzet*).
3. Adem op de juiste manier in, hou de adem vast met een gespannen keel. In gedachten zing je de gewenste toon om hem in het harde gehemelte terecht te laten komen. Plotseling breng je de luchtkolom in beweging, met kracht, vanuit de keel, de *glottis*. De toon begint nu met een harde slag, een soort knal, net als bij het hoesten. Deze *harde* stemminzet noemen we de *glottisslag*.

B. De goede manier.

4. Adem op de juiste manier in. Hou de adem vast waarbij je de keel ontspant. In gedachten zing je de gewenste toon, weer om hem in het harde gehemelte terecht te laten komen. Daarna laat je de toon ontstaan, zonder glottisslag, met een aanzet vanuit het middenrif. Dankzij de juiste toonvorming zal nu een beheerste zangtoon ontstaan.
5. Adem op de juiste manier in. Breng echter bij het inademen de keelopening in geeuwstand (gopen), houd een ogenblik de adem vast en laat daarna met een ontspannen keel en onder controle van het middenrif de lucht vrij in het "masker", je hoofdholtes, tot klinken komen. Er ontstaat een fraaie, vaste, gedragen toon

met een strak karakter. Deze *zachte* stemminzet noemen we de *kopstem*.

Tot zover de informatie over *ademhaling*. In dit derde en laatste artikel over stemvorming wil ik nog iets vertellen over twee andere belangrijke aspecten van de stemvorming:

-Resonans en Embouchure-

"Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is"

Als je zingt trilt er van alles mee in je lichaam. Elk lichaam is anders gebouwd, daarom klinkt elk lichaam anders. Zo is er ook geen viool, gitaar of piano die hetzelfde klinkt. Als je zingt, met andere woorden als de luchtkolom die via je stembanden het harde gehemelte bereikt en de holtes in je lichaam tot trilling brengt, voel je op verschillende plaatsen in je lichaam spanning. De trilgebieden van de verschillende klinkers hebben hun eigen plaats in het lichaam. We noemen dit *resonans*. Je lichaam is de klankkast van het instrument, je stem (...).

De klinkers ontstaan door de beweging en de plaats, houding van de (onder)kaak, de tong en de lippen. Dit heet *embouchure*.

- Uitgangspunt van alle klank is de **A**. Alles moet zo groot mogelijk zijn. De onderkaak naar achteren open laten vallen. De tong plat over de ondertanden met het puntje tegen de onderlip.
- De **O** en de **OE** zijn *door de lippen veranderde A's*. De kaak blijft bij de **O** onveranderd, ook de tong. Bij de **OE** worden de lippen nog iets kleiner rond en gaat de kaak iets omhoog.
- De **E** en de **IE** zijn *A's die door de tong worden veranderd*. De tong maakt uit de **A** een **E** (tong naar boven) en uit de **E** een **IE** (tong tegen gehemelte). Daarna maken de lippen uit de **IE** een **U** (lippen tuiten) en de tong uit de **U** een **OE** (tong laten zakken).

Plaats van de *resonans* in het lichaam:

- **IE** in het hoofd
- **E** in mond en hals
- **A** bovenkant borstkas/sleutelbeen
- **O** midden in de borstkas
- **OE** onder in de borstkas/buik

Sommigen spreken van *registerovergang*.

Eigenlijk is dat onjuist. Men bedoelt: *wijziging van resonansplaatsing*. Een zanger moet leren de hoge en lage tonen geleidelijk te mengen, de resonans wordt *geëgaliseerd*.

Tot slot nog een belangrijke tip: probeer nooit vanuit je keel te zingen: je zingt niet met je stem of je keel, maar vanuit het *embouchure* en de *klankvoorstelling!*

Chris Holman.

